

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
شناسه افروزه
شناسه افروزه
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

حسینی، میمنت. ۱۳۳۹ -
الگوی ارتقاء سلامت در پرستاری/ مولفین میمنت حسینی،
طاهره اشک تراب، محمدحسین تقدیسی،
تهران: اندیشه رفیع، ۱۳۹۲.
۳۶ ص.
7-435-987-964-978-۲۰۰۰ ریال
فبا
کتابنامه: ص. ۹۰.
سلامت پروری
پرستاری
اشک تراب، طاهره
تقدیسی، محمدحسین
۱۳۹۲ الف ۸۱۳۹۷
۶۱۰/۷۶۳۳
۳۳۱۷۷۱۶

اندیشه رفیع
ناشر کتب علمی پزشکی
www.andisherafi.com

تأمیندگی های فروش:

- بابل کتابفروشی اندیشه
- مشهد کتابفروشی مجددانش
- تبریز معاونت پژوهشی جهاد دانشگاهی
- شیراز کتابفروشی بابک
- کرمان کتابفروشی جمالی
- ارومیه انتشارات دانشگاه شیراز
- اردبیل کتابفروشی پایپروس
- اهواز شاهد و ایثارگران
- خرم آباد کتابخانه خيام
- زاهدان کتابفروشی رشد
- گرگان کتابفروشی نشر و قلم
- قم کتابفروشی جلالی
- بوشهر کتابفروشی فاقوس اندیشه
- سمنان نمایشگاه دائمی دانشگاه پزشکی
- شهرکرد کتابفروشی اشراق
- قزوین کتابفروشی کالج
- کاشان کتابفروشی حکیم
- همدان خانه کتاب
- یاسوج روز اندیش
- یزد خانه کتاب
- کتابفروشی آرمان

نام کتاب: الگوی ارتقاء سلامت در پرستاری

نام کتاب:

میمنت حسینی - دکتر طاهره اشک تراب

مؤلفین:

دکتر محمد حسین تقدیسی

ناشر:

انتشارات اندیشه رفیع

صفحه آرای:

قلم نگار - معمری

نوبت چاپ:

اول - ۱۳۹۲

شمارگان:

۱۰۰۰ جلد

لیتوگرافی:

به نورپرداز

چاپ:

منصور

صحافی:

چاوش

شابک:

۷-۴۳۵-۹۸۷-۹۶۴-۹۷۸

بها:

۴۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: اندیشه رفیع

خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری - مقابل اداره پست -

پیش گفتار

افزایش هزینه مراقبت سلامتی به همراه به واقعیت پیوستن این مطلب که مراقبت از بیماری موثر نمی‌باشد، حمایت از مفهوم ارتقاء سلامت و ترویج آن را در بین کارکنان مراقبت سلامت و بویژه پرستاران افزایش داده است. توجه به مخاطرات سلامتی همراه با شیوه زندگی فردی در متون بخوبی ثبت گردیده است و این مطلب کاملاً مشخص شده که انجام فعالیت‌های ارتقاء دهنده سلامت و یک شیوه زندگی سالم، راهبردهای مهمی برای تسهیل و حفظ سلامتی است.

سلامت هدف پرستاری است. سلامت و ارتقاء سلامت محور فعالیت پرستاری هستند و کد اخلاقیات انجمن پرستاران آمریکا (۲۰۰۱) به صراحت به وظیفه پرستاران در تئال سلامتی خود و دیگران اشاره نموده است در کد ملی اخلاقیات سازمان نظام پرستاری ایران (۱۳۹۰) نیز آمده است که پرستار باید در جهت ارتقاء سلامت جامعه، پیشگیری از بیماری‌ها، اعاده سلامت و کاهش درد و رنج، کوشش کند و آن را رسالت اصلی خود بداند.

رفتار ارتقاء دهنده سلامت مفهوم مهمی برای پرستاری است، زیرا اکثر نقش‌های پرستاری در برگیرنده آموزش و حفظ سلامتی می‌باشد. زمانی که افراد حرفه پرستاری را انتخاب می‌کنند، آنها وارد حرفه‌ای می‌شوند که برای ارائه خدمت و بهبود سلامت جامعه موجودیت دارد. دانش پرستاری برکمک به افراد، خانواده‌ها و جوامع برای دستیابی به حداکثر توان بالقوه سلامتی متمرکز می‌باشد. پرستاران نسبت به بیماران از لحاظ حرفه‌ای مسئولیت دارند. پرستاران بدلیل تخصص شناخته شده پرستاری و تماس مداوم و مکرر با محدودجیان دارای موقعیت منحصر به فردی برای بهبود بخشیدن سلامت شخصی افرادی هستند که از آنها مراقبت می‌کنند. پرستاران به‌عنوان الگوی نقش، جهت ارتقاء سلامتی عمل می‌کنند.

آنها بایستی از خطرات ناشی از عدم آموزش سلامت، مشاوره سلامت و ارتقاء آن به مددجویان آگاه باشند. از یک طرف تعداد زیاد پرستاران و از طرفی دیگر سپری نمودن مدت زمان طولانی با بیماران، خانواده‌ها و دوستان، پرستاران را به‌عنوان بیشترین کارکنان صنعت مراقبت سلامتی نمایان ساخته است. پرستاری نه تنها بدلیل تعداد زیاد پرستاران در ارتقاء سلامت نقش دارد، بلکه همچنین پرستاری حرفه‌ای است که مبتنی بر آموزش پیشرفته می‌باشد.

مفهوم ارتقاء سلامت در پرستاری بویژه در کشور ایران کمتر مورد توجه واقع شده است. لذا مولفین بر آن شدند که گامی هرچند کوچک در زمینه ارتقاء سلامت در پرستاری بردارند. در مجموعه حاضر تلاش بر آن است که استفاده از الگوی ارتقاء سلامت در پژوهش و عمل پرستاری مورد بحث قرار گیرد. امید است این مجموعه مورد استفاده اساتید ارجمند و دانش‌پژوهان عزیز پرستاری واقع گردد. مولفین از دریافت نظرات ارشادی جامعه علمی پرستاری خرسند خواهند بود.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵.....	پیش گفتار
۹.....	مقدمه
۱۱.....	فصل اول / تعریف مفهوم سلامت و تعیین کننده‌های آن
۱۴.....	سلامت و بیماری: موضوعات مجزا یا دو انتهای متضاد یک پیوستار
۱۵.....	دلایل توجه به مفهوم ارتقاء سلامت
۱۷.....	تاریخچه توسعه و فعالیت‌های ارتقاء دهنده سلامت
۱۹.....	تنش‌ها در مباحثات کنونی ارتقاء سلامت: ساختاری-شیوه زندگی
۲۰.....	اهمیت ارتقاء سلامت
۲۱.....	مفهوم ارتقاء سلامت
۲۵.....	تعریف رفتارهای ارتقاء دهنده سلامتی
۲۶.....	تفاوت ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیماری
۲۹.....	فصل دوم / ارتقاء سلامت در پرستاری
۳۰.....	الگوی ارتقاء سلامت
۳۱.....	زمینه تاریخی الگوی ارتقاء سلامت پندر
۳۲.....	مفاهیم کلیدی پرستاری تعریف شده به‌عنوان مبنای الگوی ارتقاء سلامت
۳۳.....	مبنای فلسفی الگوی ارتقاء سلامت
۳۳.....	مبنای نظری الگوی ارتقاء سلامتی
۳۶.....	توصیف الگوی ارتقاء سلامت
۴۱.....	الگوی ارتقاء سلامت (بازنگری شده)
۴۳.....	تجربیات و مشخصات فردی
۴۵.....	احساس و شناخت‌های ویژه رفتاری
۵۲.....	نتیجه رفتاری یا رفتار ارتقاء دهنده سلامت
۵۲.....	فرضیات الگوی ارتقاء سلامت
۵۳.....	پیشنهادهای نظری الگوی ارتقاء سلامت
۵۵.....	فصل سوم / دلایل به کارگیری الگوی ارتقاء سلامت در پرستاری
۵۶.....	مطالعات انجام شده در پرستاری با استفاده از الگوی ارتقاء سلامت
۵۷.....	استفاده از الگوی ارتقاء سلامت در پژوهش‌ها و کاربرد نتایج آن در بازنگری الگو
۶۲.....	انتخاب و کاربرد الگوی ارتقاء سلامت توسط پرستاران

۶۴	..... نقش پرستاران در ارتقاء سلامتی
۶۸	..... مطالعات انجام شده در زمینه رفتارهای ارتقاء دهنده سلامت در دانشجویان پرستاری و پرستاران
۷۸	..... ابزارهای استفاده شده در آزمون‌های تجربی
۷۹	..... فصل چهارم / نقش دانشگاه‌ها در ارتقاء سلامت
۸۱	..... آموزش پرستاری و ارتقاء سلامتی
۸۳	..... شیوه‌های زندگی سالم و پرستاران
۸۶	..... مشارکت پرستاران در تیم ارتقاء سلامت
۸۷	..... بررسی بالینی برای برنامه ارتقاء سلامت
۹۰	..... فهرست منابع:

مقدمه

جای بحثی در مورد ارزش افزوده مراقبت سلامت از طریق ارتقاء سلامت وجود ندارد. داده‌های شگفت‌انگیزی، نقش حیاتی ارتقاء سلامت در کاهش هزینه‌های مراقبت سلامت و افزایش کیفیت سالهای زندگی هر فرد را در طول زندگی مورد حمایت قرار می‌دهد. پرستاران بایستی چالش‌های مربوط به طراحی و تدارک خدمات ارتقاء سلامت با کیفیت بالا را در هر یک از مکانهای ارائه خدمات بهداشتی بپذیرند. شناخت همگانی مبتنی بر آن است که باید اولویت‌ها در خدمات بهداشتی جهت مبدل نمودن ارتقاء سلامت به راهبردی جهانی بمنظور بهبود سلامتی و کاهش نابرابری‌های سلامتی تغییر یابد. زمانی فرا رسیده است که سیستم خدمات سلامتی ایجاد شود که در آن ارتقاء سلامتی مرز^۱ هدایت کننده مراقبت سلامت باشد.

اشخاص سالم حق دارند در جوامع سالمی زندگی کنند که توسط خط مشی‌ها یا سیاست‌های بهداشتی حمایت می‌شوند. این یک ترکیب غیرقابل شکست برای زندگی با کیفیت است چالش‌ها در زمینه بنیانگذاری ارتقاء سلامت به عنوان جنبه مکمل مراقبت بهداشتی و اجتماعی برای همه ملل ادامه دارد. شواهد نشان می‌دهد که ارتقاء سلامت نوید بخش حفظ خلاقیت، قدرت و نشاط اشخاص از دهه هشتم به دهه نهم زندگی برای نسبت در حال افزایش جمعیت جهان است. دولت‌های بعضی از کشورها برنامه‌های ارتقاء سلامت را برای شکل دادن مسیر آینده مراقبت سلامت توسعه می‌دهد، بطوری که امروزه ارتباط بین یک جمعیت سالم و خلاق و رفاه ملی و شکوفایی اقتصادی مشخص شده است. هدف کلی شامل کمک به مردم در همه سنین است که سالم بمانند، در صورت وجود بیماری و ناتوانی^۲ از سلامت بهینه برخوردار باشند و محیط‌های سالمی را برای زندگی خلق کنند.

در این راستا، پرستاری، مطالعه فرآیندهای سلامتی و بیماری انسان است. فعالیت پرستاری تسهیل کننده، حمایت کننده و یاری. رساننده اشخاص، خانواده‌ها، جوامع و یا اجتماعات بمنظور حفظ، ارتقاء و بازگرداندن

---

1. edge

2. disability

سلامت و کاهش یا بهبود اثرات بیماری بر آن‌ها می‌باشد. مسیر علم و فعالیت پرستاری به سمت نتایج آشکار سلامتی مرتبط با کیفیت زندگی در بسترهای محیطی بزرگتر و فوری هدایت می‌شود.

همچنین، پرستاران نقش برجسته‌ای در توسعه سیاست‌ها و خط‌مشی‌های بهداشتی ملی و محلی از طریق فعالیت‌های حمایتی و سیاستی دارند. یادگیری تجربی در فعالیت‌های مربوط به ارتقاء سلامت در کلینیک‌ها، مدارس، محله‌های کاری، تسهیلات مراقبتی حاد و موسسات خط‌مشی‌گذاری بخش اساسی از آموزش پرستاری است.

www.ketab.ir